

SYLWETKI

Bohdan Gruchman

Uniwersytet Ekonomiczny, Wydział Gospodarki Międzynarodowej, Katedra Europeistyki
b.gruchman@ue.poznan.pl

LADY MARGARET THATCHER DOKTOREM HONORIS CAUSA UNIWERSYTETU EKONOMICZNEGO W POZNANIU

Uczelnie akademickie przyznają tytuł naukowy doktora osobom, które napisały i według specjalnej procedury danej uczelni publicznie obroniły twierdzenia naukowe stanowiące oryginalny wkład do określonej dziedziny wiedzy. Zatem można w tym trybie zostać doktorem nauk ekonomicznych, doktorem historii, nauk geograficznych, towaroznawstwa itp.

Natomiast tradycją akademicką jest czcić tytułem doktora honoris causa osoby, które w kraju lub za granicą zasłużyły się dla nauki bądź to dzięki własnym osiągnięciom w danej dziedzinie wiedzy, bądź też odegrały inną, znaczącą rolę na rzecz nauki i ogólnego rozwoju. W tym przypadku uczelnie ze swojej strony pragną wyrazić szczególne uznanie i podziękowanie danej osobie za to, co zrobiła dla danej dziedziny wiedzy lub nauki w ogólności lub dla danej uczelni w szczególności¹.

Obie te przyczyny wystąpiły w odniesieniu do Lady Margaret Thatcher i jej wkładu w rozwój ogólny oraz zasług dla Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu². Autor z upoważnienia Senatu Uczelni zaprosił lady Margaret Thatcher do Akademii Ekonomicznej w Poznaniu jako ówczesny rektor.

Z Jej inicjatywy w latach 90. XX wieku rząd Wielkiej Brytanii, którym wówczas kierowała, powołał do życia specjalny Fundusz „Know-How”, z którego m.in. finansowano w Polsce powstanie nowych szkół biznesu dla kształcenia kadr kie-

¹ W ostatnich kilku latach autor miał także zaszczyt uczestniczyć, jako promotor lub recenzent, w nadaniu doktoratu honoris causa takim osobistościom, jak były minister spraw zagranicznych Niemiec Hans Dietrich Genscher i była komisarz do spraw rozwoju regionalnego prof. Danuta Hübner (Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu), Jacques Delors – były przewodniczący Komisji Unii Europejskiej (Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach), Janusz Lawendowski – komisarz do spraw finansowych Komisji Europejskiej (Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu).

² W latach 90. ubiegłego wieku noszącego jeszcze nazwę Akademii Ekonomicznej.

rownicznych odradzającej się po przełomie 1989 gospodarki rynkowej. Takie szkoły powstały wówczas w Poznaniu przy ówczesnej Akademii Ekonomicznej, a także w Gdańsku, Łodzi i Lublinie. Ze wspomnianego Funduszu finansowano wykłady wizytujących nasz kraj profesorów angielskich, a także szkolenia polskich wykładowców akademickich w Wielkiej Brytanii oraz zakupy różnych urządzeń i aparatury dla nowych szkół biznesu.

W 1995 roku, po 5 latach owocnego rozwoju owych szkół postanowiliśmy podziękować Inicjatorce powstania Funduszu Know-How za udzieloną pomoc w imieniu wszystkich obdarowanych hojnie uczelni. Dlatego też Senat ówczesnej Akademii Ekonomicznej w Poznaniu w specjalnej uchwale postanowił nadać Lady Margaret Thatcher wspomniany już tytuł doktora honoris causa. Ze wspomnianym motywem wiązał się powód znacznie głębszy, szczególnie ważny dla ekonomistów: mianowicie istotna rola Pani Margaret Thatcher w rozwoju gospodarki rynkowej w Wielkiej Brytanii i w skali międzynarodowej, co w konsekwencji doprowadziło do rozpadu komunistycznego systemu gospodarczego. Z takim uzasadnieniem nasz wniosek poparły Senaty Uniwersytetu Warszawskiego, Jagiellońskiego i Łódzkiego. Ponieważ w uroczystości nadania tytułu doktora honoris causa Lady Margaret Thatcher w lipcu 1996 roku wzięli udział rektorzy wszystkich polskich uniwersytetów, uczelni ekonomicznych i większości pozostałych państwowych uczelni Polski – można powiedzieć, że tym aktem cały polski świat akademicki złożył hołd byłej Pani Premier.

Szczegółowa relacja z dwudniowego pobytu w Poznaniu Lady Margaret Thatcher wraz z małżonkiem Panem Denisem Thatcherem została opublikowana w polskim wydaniu książki Johna Blundella pt. *Margaret Thatcher – Portret Żelaznej Damy* [2010]. Tam też znajduje się dokumentacja naukowa związana z nadaniem tytułu doktora honoris causa oraz dokumentacja fotograficzna z pobytu Lady Margaret Thatcher w Poznaniu [Blundell 2010, aneksy III, IV i V]. W związku z tym w niniejszym tekście ograniczymy się jedynie do zwrócenia uwagi na kilka aspektów pamiętnego wydarzenia z lipca 1996 roku.

Przede wszystkim pragnę zwrócić uwagę na znakomity wykład naszego nowego Doktora Honoris Causa, w którym krytykując kolektywistyczny eksperyment w ekonomii, szeroko omówiła gospodarkę rynkową jako ekonomię wolności i zasady nią rządzące. W Jej wykładzie, a jeszcze bardziej w przemówieniu w Ratuszu Poznańskim z okazji nadania Jej przez władze miasta tytułu honorowego obywatela, zadziwiła słuchaczy znajomością historii Polski i relacji miasta Poznania z Anglią. Na tym tle zrozumiałe było Jej naleganie, by wizytę w Poznaniu rozpocząć od złożenia kwiatów pod pomnikiem Poznańskiego Czerwca 1956 roku.

Dla Uczelni zgoda na przyjęcie naszego doktoratu honoris causa przez Lady Margaret Thatcher i jej wizyta w naszej Uczelni stanowiły wyjątkowe wydarzenia³.

³ Wprawdzie dwa miesiące przedtem na innej uroczystości nadania doktoratu honoris causa uczonemu niemieckiemu gościliśmy w naszej Uczelni Ministra Spraw Zagranicznych Niemiec Klaus

Stąd staraliśmy się o szczególne podkreślenie tej uroczystości i o jej godną oprawę. Przede wszystkim na promotora tego doktoratu Senat wybrał jednego z najwybitniejszych współczesnych ekonomistów polskich – profesora Wacława Wilczyńskiego, co spotkało się także z uznaniem Lady Margaret Thatcher. Muzyczną oprawę uroczystości zapewnił światowej sławy Chór Chłopięcy i Męski pod kierunkiem profesora Stefana Stuligrosza. Państwo Denis i Margaret Thatcher nocowali w pałacu w Zakrzewie, gdzie uprzednio nocowali także członkowie rodziny królewskiej Wielkiej Brytanii. Wreszcie taki znamienity szczegół: na pamiątkę uroczystości Nowy Doktor Honoris Causa otrzymał pozłacaną miniaturkę oryginalnego łańcucha rektorskiego naszej Uczelni, wykonaną w znanej na świecie pracowni W. Kruka.

Na zakończenie warto jeszcze podkreślić, że wizyta Lady Margaret Thatcher spotkała się z ogromnym zainteresowaniem i entuzjazmem mieszkańców miasta, co wyraźnie dowodzi dokumentacja fotograficzna tej wizyty.

W nekrologu Rektora, Senatu i społeczności Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu na wiadomości o śmierci Lady Margaret Thatcher słusznie stwierdzono: „Nigdy nie zapomnimy roli, jaką odegrała w historii naszej Uczelni” [Głos Wielkopolski 2013].

Poznań, 19 czerwca 2013 roku

Blundell, J., 2010, *Margaret Thatcher – Portret Żelaznej Damy*, wstęp L. Balcerowicza, Wydawnictwo Zysk i Spółka, Poznań.
Głos Wielkopolski, 2010, 11 kwietnia.

Kinkiela – to jednak wizyta Lady Thatcher z małżonkiem była wydarzeniem szczególnym.